

406 10 ~~77/10/12~~
ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ РАДПАРТШКІЛ

І. ЛАПІДУС і К. ОСТРОВІТЯНОВ

ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ

У ЗВ'ЯЗКУ З ТЕОРІЄЮ

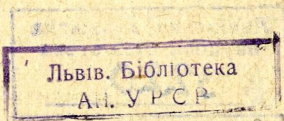
РАДЯНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

5227
ПЕРЕКЛАД З ТРЕТЬОГО ПЕРЕРОБЛЕНОГО РОСІЙСЬКОГО ВИДАННЯ ІВ. СНІГІРЬОВА і Н. СОБКО

НАУКОВО-ПОЛІТИЧНА СЕКЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ УЧЕНОЇ РАДИ ДОЗВОЛИЛА ЯК ПІДРУЧНУ КНИГУ ДЛЯ РАДПАРТШКІЛ, РОБФАКІВ ТА ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МІНІМУМ ДЛЯ ВУЗІВ

~~44777~~

(361)

Св. сп. Ек. СССР - 1973, ч. II

ВИДАВНИЦТВО «ПРОЛЕТАРІЙ»

1929

З М І С Т.

Стор.

Передмова авторів до третього російського видання 3

В с т у п.

§ 1. Загальне розуміння про виробничі стосунки—5. § 2. Господарство організоване й неорганізоване, натуральне й товарове. Який тип виробничих стосунків вивчає політична економія—7. § 3. Просте товарове господарство і капіталістичне. Політекономія. і питання радянського господарства—10.

Відділ перший. Вартість як регулятор товарового господарства.

Розділ перший. Фетишистський характер товарового господарства. Вартість як його регулятор. 13—28

§ 4. Технічний і суспільний розподіл праці—13. § 5. Суспільний розподіл праці і „закон трудових витрат“—15. § 6. Товаровий фетишизм—17. § 7. Товар і його властивості. Споживча вартість і вартість. Праця, як основа вартості—19. § 8. Підсумки. Вартість, як вияв суспільних стосунків. Вартість, як історична категорія—22. § 9. Про деякі заперечення проти пояснення вартості працею. Корисність товару. Попит і постачання—23. § 10. Витрати виробництва—27.

Розділ другий. Властивості праці, що створює вартість 29—38

§ 11. Праця абстрактна й конкретна—29. § 12. Праця індивідуальна й суспільно-потрібна. Продукційність суспільної праці і вартість—32. § 13. Праця проста й складна—36.

Лабораторний матеріал до I та II розділів 38

Розділ третій. Форма вартості і гроші 43—53

§ 14. Субстанція вартості і її прояв. Загальне розуміння форми вартості—43. § 15. Відносна й еквівалентна форма вартості—45. § 16. Розвиток форм вартості. Три форми вартості—47. § 17. Гроші й грошова форма вартості—50. § 18. Грошовий фетишизм як особлива форма товарового фетишизму—51.

Розділ четвертий. Функції грошей 53—62

§ 19. Гроші як мірило вартості. Вартість і ціна—53. § 20. Гроші, як масштаб цін—55. § 21. Гроші, як засіб обігу—56. § 22. Число грошей, потрібних для обігу—58. § 23. Інші функції грошей. Додатки до формули грошей, потрібних для обігу—59.

Лабораторний матеріал до III та IV розділів 61

Відділ другий. Витворення додаткової вартости.

Розділ п'ятий. Загальне розуміння про додаткову вартість і капітал. 63—76

§ 24. Капіталістичний прибуток неможна дістати із обміну—63. § 25. Робоча сила, як товар. Вартість робочої сили—65. § 26. Фактори, що визначають вартість робочої сили—67. § 27. Посталисть додаткової вартости—70. § 28. Капітал—71. § 29. Сталий і перемінний капітал—72. § 30. Норма експлоатації—75.

Розділ шостий. Абсолютна й відносна додаткова вартість. Розвиток капіталістичної техніки і експлоатація робітничої класи. 76—95

§ 31. Загальне розуміння про абсолютну й відносну додаткову вартість—76. § 32. Витворення відносної додаткової вартости—79. § 33. Вплив абсолютної додаткової вартости на становище робітництва—83. § 34. Відносна додаткова вартість і розвиток капіталістичної техніки—86. § 35. Межі розвитку техніки за капіталізму—91. § 36. Зростання експлоатації—92.

Лабораторний матеріал до II відділу. 95

Відділ третій. Заробітна плата.

Розділ сьомий. Загальне розуміння про заробітну плату. Форми заробітної плати та їхній вплив на становище робітництва. 97—108

§ 37. Заробітна плата, як перетворена форма вартости робочої сили—97. § 38. Форма заробітної плати—99. § 39. Номінальна й реальна заробітна плата—100. § 40. Різні способи обчислення заробітної плати. Почасова оплата—101. § 41. Відрядна заробітна плата—102. § 42. Преміальна форма оплати—106. § 43. Надурочна робота—107. § 44. Інші форми заробітної плати—107.

Розділ восьмий. Тенденції в розвитку заробітної плати за капіталізму. 108—114

§ 45. Вплив попиту й постачання робочої сили на заробітну плату. Розвиток техніки й заробітна плата—108. § 46. Профспілки та їхня роль в боротьбі за рівень заробітної плати—111. § 47. Загальне розуміння про зменшення частки робітників у загальному прибутку капіталістичних країн—112.

Лабораторний матеріал до III відділу (розд. VII та VIII). 114

Розділ дев'ятий. Питання про додаткову вартість і заробітну плату в радянському господарстві. 117—134

§ 48. Попередні уваги—117. § 49. Питання про додаткову вартість у державній промисловості СРСР—120. § 50. Додаткова вартість в інших укладах радянського господарства—125. § 51. Соціальна природа заробітної плати робітників радянської держпромисловості—126. § 52. Фактори, що визначають рівень заробітної плати в держпромисловості СРСР—127. § 53. Форми заробітної плати в СРСР—132.

Лабораторний матеріал до розділу IX. 134

Відділ четвертий. Теорія зиску та ціни виробництва.

Розділ десятий. Кругооборот капіталу й норма зиску 135—139

§ 54. Кругооборот капіталу; загальне розуміння про зиск—135.
§ 55. Норма зиску—137.

Розділ одинадцятий. Фактори, що визначають розмір норми зиску. 139—146

§ 56. Органічний склад капіталу і норма зиску—139. § 57. Оборот усього капіталу і норма зиску—141. § 58. Оборот різних частин капіталу. Основний і оборотний капітал—142. § 59. Підсумки. Взаємовідношення між нормою зиску та нормою експлоатації—145.

Розділ дванадцятий. Тенденція до утворення пересічної норми зиску та до її зниження. Витрати виробництва 146—156

§ 60. Потяг до зиску й переливання капіталів. Тенденція до утворення пересічної норми зиску—146. § 61. Пересічна норма зиску та її тенденція знижуватися—148. § 62. Норма зиску й перерозподіл додаткової вартости—151. § 63. Витрати виробництва й калькуляція в капіталістичному господарстві—151.

Розділ тринадцятий. Ціна виробництва й теорія трудової вартости 156—162

§ 64. Ціна виробництва, як регулятор капіталістичного господарства—156. § 65. Ціна виробництва й вартість—157.

Лабораторний матеріал до розділів X, XI, XII і XIII 162

Розділ чотирнадцятий. Питання про зиск у радянському господарстві 166—170

§ 66. Природа зиску в радянському господарстві. Питання про пересічну норму зиску в СРСР—166. § 67. Значення зиску для радянського господарства. Калькуляція та її значення для господарства СРСР—168.

Лабораторний матеріал до розділу XIV 170

Відділ п'ятий. Торговельний капітал і торговельний зиск.

Розділ п'ятнадцятий. Загальне розуміння про торговельний капітал і торговельний зиск 171—179

§ 68. Ще про кругооборот капіталу. Період виробництва і період обігу—171. § 69. Обіг товарів і потреба додаткового капіталу для обслуговування сфери обігу—172. § 70. Відокремлення торговельного капіталу і торговельний зиск—174. § 71. Роль торговельного капіталу у вирівнюванні норми зиску та розмір торговельного зиску—175.

Розділ шістнадцятий. Праця торговельних службовців. Кооперативний зиск 179—184

§ 72. Праця торговельних службовців—179. § 73. Експлоатація торговельних службовців—181. § 74. Кооперативний зиск—182.

Лабораторний матеріал до розділів XV і XVI 184

Розділ сімнадцятий. Питання про торговельний капітал і торговельний зиск у радянському господарстві 185—191

§ 75. Відокремлення функцій торговельних од виробничих у радянському господарстві. Типи торгівлі—185. § 76. Категорії торговельного капіталу і торговельного зиску не стосуються до держторгівлі СРСР—186. § 77. Природа кооперативного зиску в СРСР—188. § 78. Про приватну торгівлю в СРСР—191.

Лабораторний матеріал до розділу XVII 192

Відділ шостий. Позичковий капітал і кредит, кредитові й паперові гроші.

Розділ вісімнадцятий. Позичковий капітал і позичковий процент 195—202

§ 79. Загальні попередні уваги—195. § 80. Утворення гуляшого капіталу—196. § 81. Позичковий процент і позичковий капітал—197. § 82. Рівень позичкового проценту—198. § 83. Відокремлення функцій грошового й промислового капіталу; лихварський капітал—200. § 84. Відокремлення підприємницького прибутку від позичкового проценту—201.

Розділ дев'ятнадцятий. Кредит і банки 202—212

§ 85. Кредит капітальний і оборотний—202. § 86. Вексель як боргове зобов'язання—204. § 87. Дисконто векселів; дисконтний процент—206. § 88. Загальне розуміння про банки—207. § 89. Пасивні операції банків—208. § 90. Активні операції банків—210. § 91. Банки і кредитовий зиск—212.

Розділ двадцятий. Кредитові й паперові гроші 212—227

§ 92. Загальне розуміння про кредитові гроші—212. § 93. Наскільки банкноти можуть замінити повноцінні гроші—214. § 94. Паперові гроші та їхня одміна від кредитових—215. § 95. Купувальна сила паперових грошей—216. § 96. Підсумки і висновки—219. § 97. Інфляція і її вплив на народне господарство—222. § 98. Відновлення нормального обігу грошей—224. § 99. Міжнародні розрахунки—225.

Лабораторний матеріал до розділів XVIII, XIX, і XX 227

Розділ двадцять перший. Питання про кредит та обіг грошей у радянському господарстві 229—237

§ 100. Товарово-грошовий обіг і кредит у радянському господарстві. Відмітні риси радянського кредиту—229. § 101. Питання про позичковий процент у СРСР—232. § 102. Про обіг грошей в СРСР—233. § 103. Історія обігу грошей в СРСР—234.

Лабораторний матеріал до розділу XXI 237

Відділ сьомий. Земельна рента.

Розділ двадцять другий. Капіталістична земельна рента 238—260

§ 104. Загальні уваги до земельної ренти—238. § 105. Диференційна рента—239. § 106. Диференційна рента II—244. § 107. Джерело

диференційної земельної ренти—246. § 108. Абсолютна рента—247. § 109. Джерело абсолютної ренти—249. § 110. Земельна рента і ціна сільсько-господарського продукту—251. § 111. Ціна землі—253. § 112. Тенденція земельної ренти зростати разом із розвитком капіталізму—254. § 113. Соціальне значення земельної ренти—256. § 114. Націоналізація землі і рента—259.

Розділ двадцять третій. Передкапіталістичні форми ренти. Питання про ренту в селянському господарстві 261—269

§ 115. Передкапіталістичні форми ренти—261. § 116. Диференційна рента і дрібне селянське хліборобство—264. § 117. Абсолютна рента і дрібне селянське хліборобство—267.

Лабораторний матеріал до розділів XXII й XXIII 269

Розділ двадцять четвертий. Питання про земельну ренту в радянському господарстві 271—281

§ 118. Відміна економіки сільського господарства СРСР від капіталістичної—271. § 119. Питання про абсолютну ренту в дрібному селянському господарстві СРСР—273. § 120. Питання про диференційну ренту в дрібному селянському господарстві СРСР—274. § 121. Питання про диференційну ренту в концесійних та куркульських господарствах—276. § 122. Зв'язок СРСР із світовим ринком та земельна рента—278. § 123. Рента і сільсько-господарський податок—279. § 124. Питання про рентне оподаткування міських земель—280.

Лабораторний матеріал до розділу XXIV 281

Відділ восьмий. Нагромадження капіталу і відтворення капіталістичних стосунків.

Розділ двадцять п'ятий. Загальне розуміння відтворення 282—290

§ 125. Первісне нагромадження капіталу—282. § 126. Розуміння відтворення—284. § 127. Капіталістичне просте відтворення—286. § 128. Капіталістичне поширене відтворення—289.

Розділ двадцять шостий. Рівновага капіталістичного господарства за умов простого й поширеного відтворення 291—302

§ 129. Процес відтворення і реалізація продукту. Ланцюговий риночний зв'язок—291. § 130. Умови рівноваги капіталістичного господарства за простого відтворення—293. § 131. Умови рівноваги капіталістичного господарства за поширеного відтворення—296. § 132. Схема поширеного відтворення. Висновки—298.

Розділ двадцять сьомий. Анархія виробництва і кризи 302—312

§ 133. Опис кризи—302. § 134. Причини криз—304.

Розділ двадцять восьмий. Загальний закон капіталістичного нагромадження 313—323

§ 135. Концентрація й централізація капіталу—313. § 136. Нагромадження капіталу і становище робітничої класи. Нагромад-

ження на основі незмінної техніки — 316. § 137. Зростання сталого капіталу і відносне зменшення перемінного — 318. § 138. Резервна армія безробітних. Капіталістичний закон людности — 319. § 139. Закон капіталістичного нагромадження — 322.

Розділ двадцять дев'ятий. Дрібне виробництво в системі капіталізму 323—336

§ 140. Становище дрібної промисловости за капіталізму — 323.

§ 141. Причини живучости дрібного виробництва в хліборобстві — 325.

§ 142. Переваги великого виробництва проти дрібного в хліборобстві — 327. § 143. Концентрація виробництва в сільському господарстві і становище дрібного хліборобства — 330. § 144. Кооперація в сільському господарстві за умов капіталізму — 333.

Лабораторний матеріал до відділу VIII. 336

Відділ дев'ятий. Імперіялізм і крах капіталізму.

Розділ тридцятий. Акційні товариства та їхнє значення в процесі централізації капіталу. 339—351

§ 145. Капіталізм і розвиток продукційних сил — 339. § 146. Акційні товариства — 341. § 147. Акційні товариства і централізація капіталу. Система „дочірніх“ товариств — 344. § 148. Дивіденд і курс акцій — 346. § 149. Фіктивний капітал і фундаторський зиск — 348.

§ 150. Акційні товариства і паразитизм буржуазії — 350.

Розділ тридцять перший. Перетворення конкуренції на монополію і утворення фінансового капіталу. Регулятор монополістичного господарства. 352—368

§ 151. Утворення приватно-капіталістичної монополії — 352.

§ 152. Форми монополістичних об'єднань — 354. § 153. Деякі дані про розповсюдження монополістичних об'єднань — 356. § 154. Монополістичні об'єднання капіталістів і „дикі“ підприємства — 357.

§ 155. Нова роля банків. Фінансовий капітал — 359. § 156. Стокування фінансового капіталу з капіталістичною державою — 363.

§ 157. Монополістичний капіталізм і анархія виробництва — 364.

§ 158. Вартіс.ь, ціна виробництва в монополістичному господарстві — 365.

Розділ тридцять другий. Боротьба за зовнішні ринки і мілітаризм 368—381

§ 159. Завоювання зовнішніх ринків. Митна політика — 368.

§ 160. Вивіз капіталу — 370. § 161. Боротьба за джерела сировини і захоплення колоній — 372. § 162. Поділ світу. Міжнародні об'єднання і боротьба за переділ світу — 374. § 163. Неминучість воєн в епоху монополістичного капіталізму і мілітаризм. Імперіялістична війна 1914—1918 років та її причини — 377. § 164. Загальні підсумки. Визначення імперіялізму — 379.

Розділ тридцять третій. Суперечність між продукційними силами і виробничими стосунками в епоху імперіялізму. Загнивання капіталізму і його загиб. 381—405

§ 165. Утворення світового господарства в епоху імперіялізму — 381. § 166. Суперечність між продукційними силами і виробничими стосунками в епоху імперіялізму — 384. § 167. Мілітаризм,

війна і розвиток продукційних сил — 389. § 168. Нерівномірний розвиток капіталізму — 391. § 169. Становище робітництва за епохи імперіялізму і класова боротьба — 395 § 170. Класова і національна боротьба в колоніях та відсталих країнах — 398. § 171. Виродження класи капіталістів — 399. § 172. Теорія „надімперіялізму“ — 400. § 173. Післявоєнний капіталізм і його суперечності — 402. § 174. Неминучість загину капіталізму та переходу до комунізму — 404.

Лабораторний матеріал до відділу IX

406

Відділ десятий. Економіка переходового періоду.

Розділ тридцять четвертий. Неминучість переходової епохи від капіталізму до комунізму 412—419

§ 175. Крах капіталізму і захоплення політичної та економічної влади пролетаріатом — 412. § 176. Розуміння соціалізму і комунізму — 416.

Розділ тридцять п'ятий. Загальна характеристика радянського господарства й закони, що його регулюють 419--436

§ 177. Економіка СРСР, як переходова від капіталізму до соціалізму — 419. § 178. Про регулятор радянського господарства — 422. § 179. Ціна виробництва в радянському господарстві — 431. § 180. Питання про те, чи стосуються капіталістичні категорії розподілу до радянського господарства — 432.

Розділ тридцять шостий. Проблема відтворення в радянському господарстві 436—472

§ 181. Суть соціалістичного поширеного відтворення та його відміна від капіталістичного — 436. § 182. Соціалістичне нагромадження в СРСР — 438 § 183. Значення плановості в справі соціалістичного будівництва — 440. § 184. Індустріялізація, як шлях будівництва в радянському господарстві — 441 § 185. Соціалістична техніка — 443. § 185. Соціалістична раціоналізація виробництва — 445. § 187. Стимули до розвитку продукційності праці в СРСР — 447. § 188. Джерела соціалістичного нагромадження — 450. § 189. Шлях до соціалізму в сільському господарстві СРСР. Роль кооперації — 453. § 190. Особливості процесу розшарування селянства в радянському господарстві — 455. § 191. Шляхи колективізації селянського господарства — 453 § 192. Помилковість теорії „первісного соціалістичного нагромадження“ — 463. § 193. Питання про кризи в радянському господарстві — 468.

Розділ тридцять сьомий. Тенденції і перспективи соціалістичного будівництва в СРСР 472—481

§ 194. Закон нерівномірного розвитку капіталізму й можливість збудувати соціалізм в одній країні — 472. § 195. Можливість збудувати соціалізм в СРСР — 474. § 196. Деякі цифрові дані про тенденції в розвитку радянського господарства — 476. § 197. СРСР, як твердиня світової революції — 479.

Лабораторний матеріал до відділу X

481